

بسمه تعالی

بیانیه

پنجمین اجلاس سران خزر

پنجمین اجلاس سران کشورهای ساحلی دریای خزر در تاریخ ۲۱/مرداد/۱۳۹۷ هجری شمسی برابر با ۱۲/آگوست/۲۰۱۸ میلادی در شهر آکتائو برگزار گردید. در این اجلاس الهام علی اف رئیس جمهوری آذربایجان، حسن روحانی رئیس جمهوری اسلامی ایران، نورسلطان نظربایف رئیس جمهور قزاقستان، ولادیمیر پوتین رئیس جمهور فدراسیون روسیه و قربانقلی بردی محمداف رئیس جمهور ترکمنستان حضور یافتند.

در اجلاس‌های سران خزر که در عشق آباد (سال ۲۰۰۲)، تهران (سال ۲۰۰۷)، باکو (سال ۲۰۱۰) و آستراخان (سال ۲۰۱۴) در فضای سنتی دوستانه، اعتماد و حسن همجواری برگزار گردید، مهمترین مسائل همکاری‌های پنج جانبه در منطقه دریای خزر مورد مذاکره قرار گرفت و در خصوص موضوعات مهم بین‌المللی تبادل نظر شد.

مهمترین رخداد این دیدار که در سطح عالی برگزار شد امضای معاهده بین‌المللی بنیادین توسط سران پنج کشور است. این معاهده که بر اساس اصل اجماع و در نظر گرفتن منافع متقابل همه طرفها حاصل شد، کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر می‌باشد. این سند به عنوان یک سند جامع، رژیم حقوقی نوین دریای خزر را بنا می‌نهد که پاسخ‌گوی الزامات امروز خواهد بود و برای موثر بودن تعاملات همه جانبه آتی کشورهای ساحلی هدف‌گذاری شده است.

روسای جمهور تصمیم گرفتند سازوکار رایزنی‌های منظم پنج‌جانبه به سرپرستی وزارتخانه‌های امور خارجه در سطح معاونین وزرای امور خارجه/نمایندگان دارای اختیار کشورهای ساحلی خزر به منظور اجرای موثر کنوانسیون رژیم حقوقی دریای خزر و بررسی ابعاد مختلف همکاریها در خزر ایجاد شود و اولین رایزنی‌های آن حداکثر ظرف شش ماه از

تاریخ امضای کنوانسیون برگزار گردد. به عنوان اولین اولویت، مقرر گردید تهیه و توافق پیش نویس موافقتنامه مربوط به روش تعیین خطوط مبدا مستقیم شروع شود.

امضای موافقتنامه بین دولتهای کشورهای ساحلی خزر در خصوص «همکاری اقتصادی - تجاری» و موافقتنامه بین دولتهای ساحلی خزر در خصوص «همکاری در زمینه حمل و نقل» که موجبات تحکیم آتی و توسعه تعاملات کشورهای ساحلی در زمینههای صنعتی، تجاری، انرژی، حمل و نقل و پشتیبانی، نوآوری، گردشگری، اطلاعات و سایر زمینه های مورد علاقه را فراهم می نماید، موجب خرسندی عمیق گردید. جهت تحقق این موافقتنامهها دیدارهایی بین نهادهای ذیربط کشورهای ساحلی خزر به صورت منظم برگزار خواهد شد. به منظور توسعه تماس ها میان کارفرمایان و واحدهای کسب و کار پنج کشور پیشنهاد شد که اولین همایش اقتصادی دریای خزر در سال ۲۰۱۹ در ترکمنستان برگزار گردد.

اهمیت سازماندهی تعاملات پنج جانبه منظم مدیریت های دریایی کشورهای ساحلی به منظور همکاری موثر و متقابلا سودمند در زمینه حمل و نقل دریایی در دریای خزر تاکید و لزوم تهیه موافقتنامه پنج جانبه همکاری در زمینه حمل و نقل دریایی خاطر نشان گردید. امضای موافقتنامه «پیشگیری از حوادث در دریای خزر» در جریان اجلاس سران با هدف تحقق اصول بنیادین تعامل این کشورها، احترام به حاکمیت و تمامیت ارضی، عدم خسارت وارد کردن به امنیت یکدیگر، رعایت اقدامات اعتمادساز هماهنگ شده در حوزه فعالیت نظامی به صورت قابل پیش بینی و شفاف مطابق با مساعی مشترک در زمینه تقویت ثبات و امنیت منطقه ای می باشد.

روسای جمهور با هدف تامین منافع دولتهای ساحلی در زمینه امنیت، لزوم تهیه و پذیرش اقدامات هماهنگ اعتمادساز در دریای خزر در زمینه فعالیتهای نظامی در این دریا را تایید کردند.

روسای جمهور از امضای پروتکل‌های «همکاری در زمینه مبارزه با تروریسم»، «جرایم سازمان یافته» و «همکاری و تعامل نهادهای مرزبانی» الحاقی به موافقتنامه «همکاری در زمینه امنیت در دریای خزر» مورخ ۱۸ نوامبر سال ۲۰۱۰ که موجبات مقابله با چالش‌ها و تهدیدهای واقعی و خنثی سازی فعالیت‌های غیرقانونی را فراهم می‌آورد، استقبال نمودند.

سران به موضوعات مربوط به حفاظت محیط زیست دریای خزر توجه ویژه‌ای مبذول داشتند. اذعان گردید که مهمترین نتیجه تلاشهای کشورهای ساحلی دریای خزر در این حوزه امضای پروتکل ارزیابی اثرات زیست محیطی فرامرزی در دریای خزر (EIA) به تاریخ ۲۹/تیر/۱۳۹۷ هجری شمسی برابر با ۲۰/جولای/۲۰۱۸ در شهر مسکو است که مربوط به کنوانسیون چارچوبی حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر مورخ ۴ نوامبر ۲۰۰۳ می‌باشد. مقرر شد تشریفات قانونی داخلی جهت لازم الاجرا شدن پروتکل‌های مصوب آن و همچنین روند استقرار دبیرخانه کنوانسیون در قلمرو کشورهای ساحلی خزر به صورت چرخشی به اتمام برسد.

سران کشورها از لازم الاجرا شدن موافقتنامه‌های «حفاظت و استفاده بهینه از منابع زنده آبی»، «همکاری در خصوص هشدار به شرایط اضطرار» و «همکاری در زمینه آب و هواشناسی» که در اجلاس سران در تاریخ ۲۹ سپتامبر سال ۲۰۱۴ در آستراخان به امضا رسید، استقبال نمودند. اجرای عملی این اسناد به افزایش قابلیت حفاظت از دریای خزر در برابر تهدیدات طبیعی و ناشی از دخالت‌های انسانی کمک می‌نماید و موجب کاهش مخاطرات برای محیط دریایی منحصر به فرد این دریا و تنوع زیستی آن می‌گردد.

روسای جمهور با خرسندی شروع کار کمیسیون بین دولتها در زمینه حفظ و استفاده بهینه منابع زنده آبی و مدیریت ذخایر مشترک را خاطرنشان نمودند. این کار موجب اجرای مجموعه اقدامات مربوط به بازسازی و حفظ ذخایر مشترک دریای خزر می‌گردد.

به منظور اجرای عملی موافقتنامه همکاری در زمینه امنیت در دریای خزر مورخ ۱۸ نوامبر ۲۰۱۰ روسای جمهور لزوم اتمام توافق پروتکل «مبارزه با صید قاچاق منابع زنده آبی» که

موجبات حفظ ذخایر دریای خزر و مقابله با صید قاچاق را فراهم می نماید و همچنین پروتکل «همکاری در زمینه تامین ایمنی دریانوردی» را خاطر نشان نمودند. مقرر گردید تدوین پروتکل «مبارزه با نقل و انتقال غیرقانونی مواد مخدر، روانگردان و مشتقات آن» تکمیل گردد.

سران کشورها اهمیت توسعه بخش اقتصاد گردشگری در منطقه خزر با توجه به ظرفیتهای فراوان دریا و سواحل آن در زمینه های فرهنگی و تفریحی، استراحت، درمانی را خاطر نشان نمودند. مقرر گردید نهادهای مربوطه رایزنی های پنج جانبه در خصوص موضوعات گردشگری در خزر را انجام دهند.

روسای جمهور حمایت خود را از فعال شدن همکاری کشورهای ساحلی خزر در شکل های مختلف و از جمله از طریق تماس در سطح منطقه ای، تبادل فرهنگی، همایش رسانه های گروهی، همایش های جوانان، مسابقات ورزشی و ... را اعلام نمودند.

روسای جمهور اطمینان خود را از تحکیم و توسعه بیش از پیش روابط سنتی دوستانه میان همه دولتهای ساحلی دریای خزر، با تاکید ویژه بر اینکه دریای خزر دریای صلح، همدلی، حسن همجواری و همکاری های موثر بین المللی است، ابراز نمودند.

از جمهوری قزاقستان به خاطر سطح عالی برگزاری پنجمین اجلاس سران خزر و مهمان نوازی شان تشکر و قدردانی به عمل آمد.

اجلاس بعدی سران خزر در زمان توافق شده در ترکمنستان برگزار خواهد شد.

۲۱ / مرداد ماه / ۱۳۹۷ هجری شمسی برابر با ۱۲ / آگوست / ۲۰۱۸